

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

KHT Jukka Hämäläisen toiminta TWI Services Oy:n tilintarkastuksessa tilikaudella 1.1.–31.12.2019

Tilintarkastuslautakunnan päätös 26.4.2022
Päätöksen diaarinumero: PRH/161/10000/2021

Asian vireilletulo

Tilintarkastusvalvonta on vastaanottanut 31.12.2020 ja 2.1.2021 nimettömät ilmoitukset, jossa tilintarkastusvalvonnalle on esitetty moitteita KHT Jukka Hämäläisen toiminnasta TWI Services Oy:n tilintarkastuksessa tilikaudella 1.1.-31.12.2019.

Ilmoituksen mukaan Hämäläinen ei ole muodostanut tilikauden 2019 tilintarkastuksessa käsitystä 1,23 miljoonan euron hankinnoista ulkomaisilta intressiyhtiöiltä, joilta TWI Services Oy on hankkinut muun muassa hallinto-, tietoturvallisuus- ja it-palveluita.

Tilintarkastajan selvitys

Hämäläinen on antanut toiminnastaan tilintarkastusvalvonnalle selvityksen.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa KHT Jukka Hämäläiselle huomautuksen.

Perustelut

Tilintarkastajan tulee käyttää ammatillista harkintaa ja säilyttää ammatillinen skeptisyys koko tilintarkastuksen suunnittelun ja suorittamisen ajan. Hänen tulee tunnistaa väärinkäytökset ja arvioida niihin liittyvät riskit. Tilintarkastajan tulee ymmärtää toimintaympäristö ja muodostaa käsitys tilintarkastuskohteen sisäisestä valvonnasta. Tilintarkastajan tulee suunnitella ja toteuttaa tilintarkastus siten, että hänen havaitsemiinsa riskeihin ja mahdollisiin väärinkäytöksiin vastataan tilintarkastustoimenpiteillä. Tilintarkastusevidenssin ja tekemiensä johtopäätösten perusteella tilintarkastajan tulee kommunikoida tarkastuskohteen johdon kanssa ja raportoida perusteltujen johtopäätöstensä mukaisesti. (ISA 200, ISA 240)

Hyvään tilintarkastustapaan kuuluu tarkastustyön dokumentointivelvollisuus. Kansainvälisessä tilintarkastusstandardissa ISA 230 (*Tilintarkastusdokumentaatio*) ohjeistetaan yksityiskohtaisesti dokumentoinnin laatimista ja sisältöä sen varmistamiseksi, että tilintarkastusstandardissa ISA 200 määritellyt tilintarkastajan yleiset tavoitteet saavutetaan.

Kansainvälisessä tilintarkastusstandardissa ISA 315 (*Olennaisen virheellisuuden riskien tunnistaminen ja arvioiminen*) asetetaan tilintarkastajan tavoitteeksi väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien tunnistamisen ja arvioimisen. Tunnistamisen ja arvioimisen tulisi tapahtua sen käsityksen avulla, jonka tilintarkastaja muodostaa yhteisöstä, sen toimintaympäristöstä sekä sen sisäisestä valvonnasta. Näihin vaatimukseen vastaamisen tulisi antaa tilintarkastajalle perusta toimenpiteiden suunnittelulle ja toteuttamiselle.

Riskienarviointitoimenpiteisiin on kuuluttava tiedustelujen tekemistä muun muassa johdolle sekä muille yhteisössä toimiville henkilöille, joilla tilintarkastajan harkinnan mukaan voi olla sellaista tietoa, josta on todennäköisesti apua väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien

tunnistamisessa. Riskienarviointitoimenpiteisiin on kuuluttava myös analyttisiä toimenpiteitä, havainnointia ja yksityiskohtaista tarkastusta (ISA 315.6).

Kansainvälisessä tilintarkastusstandardissa ISA 330 (*Toimenpiteet arvioituihin riskeihin vastaamiseksi*) asetetaan vaatimus hankkia tarpeellinen määrä tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä arvioiduista olennaisen virheellisuuden riskeistä suunnittelemalla ja toteuttamalla asianmukaiset toimenpiteet kyseisiin riskeihin vastaamiseksi.

Tilintarkastuslautakunnan saamien selvitysten mukaan tilikaudella 1.1.-31.12.2019 yhtiön liikevaihto on ollut noin 5,8 miljoonaa euroa ja ostoja lähipiiriltä on ollut noin 1,2 miljoonaa euroa. Yhtiö on esittänyt tilinpäätöksen liitetiedoissa tietoina hankinnoista intressiyhtiöiltä muun muassa osapuolet, hankintojen yhteissumman ja sen, että liiketoimet on toteutettu tavanomaisin kaupallisina ehdoin.

Suoritettuaan tilintarkastustoimenpiteitä yhtiön tilintarkastaja on selvittänyt tilintarkastuksessa johtopäätöksensä, ettei väärinkäytösriskiä ole. Tilintarkastaja on tehnyt aineistotarkastusta liikevaihtotileihin ja muistiotositteisiin. Tilintarkastaja on tarkastanut muista liiketoiminnan kuluista asianomaisia kulutilejä. Tilintarkastaja on tarkastanut yhtiön kirjanpidosta, että lähipiiriostot on hinnoiteltu palvelusopimusten mukaan ja että tilien katko on oikein.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että tilintarkastusdokumentaatio ei osoita riittäviä toimia väärinkäytösriskiin vastaamisessa. Lautakunta toteaa, että tilintarkastustoimenpiteet on suunniteltava siten, että tilintarkastaja ottaa huomioon, mihin hän on perustanut tekemänsä arviot kunkin liiketapahtumien lajin, tilin saldon ja tilinpäätöksessä esitettävän tiedon osalta. Hankittavan evidenssin määrän ja laadun tulee vastata tilintarkastusriskin suuruutta (ISA 330.7).

Tilintarkastajan työpapereista ei ilmene, että tilintarkastaja olisi hankkinut evidenssiä siitä, onko palvelut saatu yhtiöön, onko palveluhankinnoilla ollut liiketaloudellista perustetta tytäryhtiön kannalta (OYL 13:1.3) ja ovatko hankinnat olleet markkinaehtoisesti (*arm's length*) hinnoiteltuja.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, etteivät tilintarkastajan toimenpiteet ole olleet riittäviä tilintarkastuslain 4 luvun 1 §:n ja kansainvälisten tilintarkastusstandardien (ISA 330) perusteella, kun otetaan huomioon lähipiiritransaktioon liittynyt riski ja tarkastuskohteen toimintaympäristö. Lautakunta katsoo, että tilintarkastaja on toiminut lain ja hyvän tilintarkastavan vastaisesti (TTL 4:3).

Tilintarkastuslain 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat ja muun muassa tilintarkastajan vastuun aste sekä tilintarkastajalle määrätyt aiemmat seuraamukset.

Hämäläisellä ei ole aikaisempia seuraamuksia. Huomautus on riittävä seuraamus, jos moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Tilintarkastuslautakunta antaa Hämäläiselle huomautuksen.

Sovellettavat säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 2 luku 7 §, 4 luku 1 ja 3 §, 7 luku 3, 5 §, 8 luku 1 §, 10 luku 1 ja 7 §.

Valitusoikeus

KHT Jukka Hämäläisellä on oikeus valittaa päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (puheenjohtaja), Jussi Heiskanen (varapuheenjohtaja), Mari Arala, Antti Fredriksson, Lasse Niemi, Pasi Päällysaho, Riikka Rannikko, Tiina Toivonen, Eljas Vesterbacka

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta
Pekka Pajamo

Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Jaakko Mikkilä

Esittelijä

Tilintarkastusvalvonta